

آموزش عالی

۱-۱- توصیف و تحلیل وضع موجود

وضعیت ایران از لحاظ شاخص‌های خصوصی سازی آموزش عالی

به طور معمول، چهار شاخص عمده برای بررسی وضعیت خصوصی سازی آموزش عالی یک کشور مورد توجه قرار می‌گیرند. این شاخص‌ها عبارتند از: شاخص نسبت تعداد مؤسسات خصوصی به کل مؤسسات، شاخص نسبت تعداد دانشجویان مؤسسات خصوصی به کل دانشجویان، شاخص تعداد دانشجویان شهریه‌پرداز در مؤسسات آموزش عالی دولتی و خصوصی و شاخص سهم بخش دولتی و بخش خصوصی در تامین هزینه‌های آموزش عالی به تولید ناخالص داخلی.

شاخص نسبت تعداد مؤسسات خصوصی به کل مؤسسات آموزش عالی

شاخص نسبت مؤسسات خصوصی به کل مؤسسات در ایران در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ معادل ۲۸/۸ درصد و نسبت تعداد مؤسسات دولتی به کل، ۷۱/۲ درصد است. به عبارت دیگر، حدود سه چهارم از مؤسسات آموزش عالی ایران را مؤسسات دولتی تشکیل می‌دهند و سهم مؤسسات خصوصی کمی بیش از یک چهارم است.

شاخص نسبت تعداد دانشجویان مؤسسات خصوصی به کل دانشجویان

از مجموع ۴۸۰۲۷۲۱ نفر دانشجویان کل کشور در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ معادل ۴۳/۷ درصد در مؤسسات آموزش عالی خصوصی و غیردولتی و ۵۶/۳ درصد در مؤسسات دولتی مشغول به تحصیل بوده‌اند. سهم دانشگاه آزاد اسلامی در این سال ۳۵/۱ درصد و سهم مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی، که شاید بتوان آنها را بخش خصوصی واقعی در آموزش عالی نامید، تنها ۸/۶ درصد است. البته به لحاظ سهم دانشجو از کل دانشجویان، پس از دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه جامع علمی-کاربردی با ۱۷/۰ درصد، دانشگاه پیام نور با ۱۶/۳ درصد قرار دارند. نکته جالب آنکه تعداد دانشجویان این دو عرضه‌کننده عمده خدمات آموزش عالی، از سهم دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، (۱۳/۶ درصد) بیشتر است. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۳/۷ درصد کل دانشجویان و سایر دستگاه‌های اجرایی، ۰/۵ درصد دانشجویان را دارا می‌باشند.

شاخص تعداد دانشجویان شهریه پرداز در مؤسسات آموزش عالی دولتی و خصوصی

در حالی که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ تعداد کل دانشجویان کشور برابر با ۴۸۰۲۷۲۱ نفر بود، تعداد ۴۰۰۹۷۷۱ نفر از آنان، دانشجویان شهریه‌پرداز و ۷۹۲۹۵۰ نفر، دانشجویان غیرشهریه‌ای محسوب می‌شدند. به عبارت دیگر، در این سال تحصیلی، ۸۴ درصد از دانشجویان برای تحصیل در مقطع آموزش عالی شهریه پرداخت کرده‌اند و تنها ۱۶ درصد از کل دانشجویان در دوره‌های تحصیلی رایگان ثبت نام کرده‌اند.

ثبت‌نام شدگان و شاخص‌های مربوط به آن

این شاخص سهم ثبت‌نام‌شدگان را به تفکیک جنسیت نشان می‌دهد. سهم ثبت‌نام‌شدگان زن به کل ثبت‌نام‌شدگان در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، ۵۴/۶ درصد بوده است، این نسبت در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ یعنی سال پایانی برنامه چهارم به ۴۸/۷ درصد کاهش یافته است. همچنین این روند کاهشی در برنامه پنجم نیز ادامه داشته به طوری که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ این نسبت به ۴۳/۵ درصد کاهش پیدا کرده است.

سهم ثبت‌نام‌شدگان به تفکیک دوره‌های (مقاطع) تحصیلی

شاخص مذکور سهم ثبت‌نام‌شدگان به تفکیک دوره‌های (مقاطع) تحصیلی را ارائه نموده است. اطلاعات جدول بیانگر آن است که سهم دوره‌های کاردانی و کارشناسی کاهش و سهم دوره‌های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی) افزایش یافته است.

تعداد دانشجو در یکصد هزار نفر جمعیت

شاخص تعداد دانشجو در یکصد هزار نفر جمعیت نشان‌دهنده نسبتی از جمعیت است که به آموزش عالی دسترسی دارند. این شاخص طی برنامه چهارم در فاصله سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹ از ۳۴۴۴ نفر در صد هزار نفر جمعیت به ۵۵۳۸ نفر رسیده است که رشد ده درصدی را در این دوره نشان می‌دهد. در طی برنامه پنجم توسعه (سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳) این تعداد از ۵۸۲۷ به ۶۰۹۰ در سال ۱۳۹۳ رسیده است. بطور کلی در طی دو برنامه

چهارم و پنجم توسعه این شاخص تقریباً دو برابر شده و از ۳۰۹۸ در سال ۱۳۸۳ (سال پایه) به ۶۰۹۰ در سال ۱۳۹۳ رسیده است.

نسبت دانشجوی به جمعیت ۱۸ تا ۲۴ سال

همانطوری که مشاهده می‌شود طی برنامه چهارم توسعه این شاخص از ۱۹/۱ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۳۴/۲ درصد در سال ۱۳۸۹ رسیده است و رشد ۱۲/۴ درصدی را تجربه کرده است. همچنین طی برنامه پنجم این نسبت از ۳۸ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۴۸/۳ درصد در سال ۱۳۹۳ رسیده است. همچنین طی دو دوره برنامه چهارم و پنجم از ۱۷/۲ درصد در سال پایه (۱۳۸۳) به ۴۸/۳ درصد در سال ۱۳۹۳ رسیده است. یعنی بطور تقریبی طی ۱۰ سال این نرخ پوشش تحصیلی ۳ برابر شده است.

نسبت دانشجویان خارجی به کل دانشجویان

نسبت دانشجویان خارجی به کل دانشجویان یکی دیگر از شاخص‌هایی است که ابعاد بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها را نشان می‌دهد. این شاخص در انتهای برنامه چهارم حدود ۰/۱ درصد بوده است (برای سال ۱۳۸۹) و در انتهای برنامه پنجم نیز به ۰/۴ درصد رسیده است که طی این دوره (برنامه پنجم) از ۰/۱ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۰/۳ درصد در سال ۱۳۹۳ رسیده است.

سهم دانشجویان به تفکیک جنسیت

این شاخص سهم دانشجویان را به تفکیک جنسیت نشان می‌دهد. سهم دانشجویان زن به کل دانشجویان در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، از ۵۱/۵ درصد به ۴۹/۵ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ کاهش یافته است. این روند نزولی در برنامه پنجم نیز ادامه داشته است و در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، از ۴۹/۸ درصد به ۴۵/۸ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ کاهش یافته است. سهم دانشجویان مرد به کل دانشجویان در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ از ۴۸/۵ درصد به ۵۰/۵ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ افزایش یافته است. این روند صعودی در برنامه پنجم ادامه داشته و در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ از ۵۰/۲ درصد به ۵۴/۲ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ افزایش یافته است.

سهم دانشجویان به تفکیک دوره‌های (مقاطع) تحصیلی

شاخص مذکور سهم دانشجویان مؤسسات آموزش عالی کشور را به تفکیک دوره های تحصیلی نشان می‌دهد. اطلاعات موجود بیانگر آن است که سهم دانشجویان در دوره‌های کاردانی و کارشناسی کاهش و در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی) افزایش پیدا کرده است.

سهم دانشجویان به تفکیک گروه‌های تحصیلی

این شاخص نیز سهم دانشجویان مؤسسات آموزش عالی کشور به کل دانشجویان را به تفکیک گروه‌های تحصیلی نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات موجود سهم گروه‌های تخصصی علوم پایه و کشاورزی و دامپزشکی کاهش پیدا کرده است و سهم گروه‌های تخصصی هنر و فنی و مهندسی افزایش داشته است.

سهم دانشجویان به تفکیک نوع دستگاه اجرایی

این شاخص سهم دانشجویان در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور را به تفکیک نوع دستگاه اجرایی نشان می‌دهد. همانطوری که مشاهده می‌شود سهم دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌های وابسته به سایر دستگاه‌های اجرایی کاهش و در مقابل سهم دانشجویان دانشگاه جامع علمی- کاربردی و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی- غیرانتفاعی افزایش یافته است.

سهم دانش‌آموختگان به تفکیک جنسیت

این شاخص سهم دانش‌آموختگان را به تفکیک جنسیت نشان می‌دهد. سهم دانش‌آموختگان زن به کل دانش‌آموختگان در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، ۵۰/۴ درصد بوده است. در دوره برنامه پنجم توسعه، این سهم از ۴۵/۶ درصد در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ به ۴۴ درصد در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ کاهش یافته است.

سهم دانش‌آموختگان مرد به کل دانش‌آموختگان در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، ۴۹/۷ درصد است. این نسبت در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، از ۵۴/۴ درصد به ۵۶ درصد در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ افزایش یافته است.

سهام دانش‌آموختگان به تفکیک دوره‌های (مقاطع) تحصیلی

شاخص مذکور، سهم دانش‌آموختگان به تفکیک دوره تحصیلی را نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات موجود سهم دانش‌آموختگان دوره‌های کاردانی و دکترای حرفه‌ای کاهش و در سایر دوره‌های تحصیلی افزایش یافته است.

اعضای هیأت علمی و شاخص‌های آن

سهام اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به تفکیک جنسیت

شاخص مذکور سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به تفکیک جنسیت را نشان می‌دهد. سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت زن به کل هیأت علمی تمام‌وقت در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ از ۲۰/۳ درصد به ۲۲/۷ درصد در سال ۹۰-۱۳۸۹ افزایش یافته است. در دوره برنامه پنجم توسعه این سهم با روندی صعودی از ۲۲/۲ درصد در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ به ۲۴/۳ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ افزایش یافته است.

سهام اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به تفکیک مرتبه علمی

این شاخص سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به کل اعضای هیأت علمی را به تفکیک مرتبه علمی نشان می‌دهد. اعضای هیأت علمی تمام‌وقت با مرتبه استاد در طول برنامه پنجم توسعه روندی صعودی داشته است، به طوری که در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ از ۴/۲ درصد به ۵/۳ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، افزایش یافته است.

سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت با مرتبه دانشیار به کل اعضای هیأت علمی در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ از ۷/۲ درصد به ۹ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ افزایش یافته است. این روند صعودی در طول دوره برنامه پنجم توسعه ادامه داشته است به نحوی که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، به ۱۱/۸ درصد افزایش یافته است.

سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت با مرتبه استادیار به کل اعضای هیأت علمی در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ از ۳۷/۷ درصد به ۳۹/۴ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ افزایش یافته است. این روند

افزایشی تا پایان دوره برنامه پنجم توسعه ادامه داشته است و در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ به ۴۵ درصد افزایش یافته است.

سهام اعضای هیأت علمی تمام‌وقت با مرتبه مربی به کل اعضای هیأت علمی در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، از ۴۹/۳ درصد با روندی نزولی در پایان دوره برنامه چهارم توسعه به ۴۵ درصد کاهش یافته است. این روند نزولی در دوره برنامه پنجم توسعه ادامه داشته است و به ۳۷/۲ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ کاهش یافته است.

سهام اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به تفکیک دستگاه اجرایی

شاخص دیگر سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به کل اعضای هیأت علمی تمام وقت به تفکیک دستگاه اجرایی است. این سهم برای اعضای هیأت علمی تمام‌وقت در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، از ۳۱/۶ درصد به ۲۸ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ کاهش یافته است. این نسبت در دوره برنامه پنجم توسعه با روندی صعودی در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ از ۲۷/۳ درصد به ۳۱/۳ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ افزایش یافته است. سهم اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به کل اعضای هیأت علمی تمام وقت در دانشگاه پیام نور در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ از ۱/۳ درصد به ۳/۱ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ افزایش یافته است. این نسبت در دوره برنامه پنجم توسعه روندی صعودی داشته است به طوری که در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، از ۴/۲ درصد به ۵/۱ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ افزایش یافته است.

سهام اعضای هیأت علمی تمام‌وقت به کل اعضای هیأت علمی تمام وقت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴، از ۱۹ درصد به ۱۸/۷ درصد در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ کاهش یافته است و در دوره برنامه پنجم توسعه یعنی سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰، از ۱۸/۹ درصد به ۱۸/۸ درصد در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ کاهش یافته است.

جمع‌بندی وضعیت آموزش عالی ایران

- بررسی وضعیت بخش آموزش عالی نشان می‌دهد، با بهبود شاخص‌های دسترسی تعداد دانشجویان در یکصد هزار نفر جمعیت و تعداد دانشجویان به جمعیت ۱۸-۲۴ سال به ترتیب در حد ۶۰۹۰ نفر و ۴۸،۴ درصد، موفق ارزیابی می‌شود.
- آموزش عالی در ایران به دلیل شکل نگرفتن بخش خصوصی واقعی در آن با مشکل محاسبه سهم واقعی بخش خصوصی مواجه است. معیناً در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، ۸۴ درصد دانشجویان برای آموزش خود شهریه پرداخته‌اند و تنها ۱۶ درصد از دانشجویان از آموزش عالی رایگان برخوردار بوده‌اند.
- بررسی روند ثبت نام شدگان در آموزش عالی طی دوره برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه نشان می‌دهد، سهم ثبت نام شدگان زن از کل ثبت نام شدگان، رو به کاهش نهاده (از ۵۴/۶ در سال ۱۳۸۴ به ۴۳/۵ درصد در سال ۱۳۹۳) که شاید این امر با گسترش آموزش‌های عالی غیر دولتی و احتمال عدم تمکن مالی زنان نسبت به مردان، مرتبط باشد.
- علی‌رغم لزوم توجه به آموزش‌های کاردانی (تکنسینی)، شاهد کاهش روند سهم ثبت نام شدگان در این دوره تحصیلی از ۳۳ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۲۶/۸ درصد در سال تحصیلی ۹۴ - ۱۳۹۳ هستیم. علت این امر آن است که دانشگاهها برای تأمین هزینه‌های خود با توجه به دریافت شهریه بیشتر در دوره‌های تحصیلات تکمیلی تمایل بیشتری برای فعالیت آموزشی در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری برای جذب دانشجویان نشان می‌دهند.

جدول ۱- عملکرد اهداف کمی / شاخص های بخش آموزش عالی

ردیف	هدف کمی اعتوان شاخص	واحد معارف	سال های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۹	۱۳۸۴		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	سهیم نیت نام شدگان زن به کل نیت نام شدگان	درصد	۴۸٫۷	۵۴٫۶	-۲٫۳	۴۸٫۵	۴۴٫۴	۴۴٫۶	۴۳٫۵	۴۳٫۶	-۲٫۶
۲	سهیم نیت نام شدگان مرد به کل نیت نام شدگان	درصد	۵۱٫۳	۴۵٫۴	۲٫۵	۵۱٫۵	۵۵٫۶	۵۵٫۴	۵۶٫۵	۵۶٫۴	۲٫۳
۳	سهیم نیت نام شدگان مقطع کارشناسی به کل نیت نام شدگان	درصد	۲۸٫۶	۳۳٫۰	-۲٫۸	۲۶٫۰	۳۰٫۶	۲۷٫۲	۲۶٫۸	۲۶٫۹	۰٫۹
۴	سهیم نیت نام شدگان مقطع کارشناسی به کل نیت نام شدگان	درصد	۵۸٫۹	۵۸٫۲	۰٫۳	۵۸٫۷	۵۲٫۹	۵۳٫۷	۴۸٫۸	۴۸٫۷	-۴٫۶
۵	سهیم نیت نام شدگان مقطع کارشناسی ارشد به کل نیت نام شدگان	درصد	۱۰٫۶	۶٫۵	۱۰٫۳	۱۳٫۶	۱۴٫۱	۱۶٫۲	۲۱٫۱	۲۱٫۳	۱۱٫۹
۶	سهیم نیت نام شدگان مقطع دکتری حرفه ای به کل نیت نام شدگان	درصد	۰٫۹	۱٫۳	-۷٫۱	-۰٫۷	-۰٫۹	۱٫۱	-۰٫۹	-۰٫۹	۶٫۵
۷	سهیم نیت نام شدگان مقطع دکتری تخصصی به کل نیت نام شدگان	درصد	۱٫۰	۱٫۱	-۱٫۹	-۰٫۹	۱٫۵	۱٫۸	۲٫۴	۲٫۲	۲٫۵
۸	تعداد دانشجویان یکصد هزار نفر جمعیت	تعداد	۵۵۳۸	۳۴۴۴	۱۰۰	۵۸۲۷	۵۶۹۳	۶۰۲۲	۶۰۹۰	۵۹۰۰	-۰٫۳
۹	نسبت دانشجویان جمعیت ۱۸ تا ۲۳ سال	درصد	۳۴٫۲	۱۹٫۱	۱۲٫۴	۳۸	۳۹٫۵	۴۴٫۶	۴۸٫۳	۵۰٫۶	۷٫۴
۱۰	درصد دانشجویان خارجی به کل دانشجویان	درصد	۰٫۱۱	۰	-	۰٫۱۰	۰٫۱۸	۰٫۲۴	۰٫۳۱	۰٫۴	۴۱٫۴
۱۱	سهیم دانشجویان زن به کل دانشجویان	درصد	۴۹٫۵	۵۱٫۵	-۰٫۸	۴۹٫۸	۴۸٫۲	۴۷٫۳	۴۵٫۸	۴۵٫۶	-۲٫۲
۱۲	سهیم دانشجویان مرد به کل دانشجویان	درصد	۵۰٫۵	۴۸٫۵	۰٫۸	۵۰٫۳	۵۱٫۸	۵۲٫۷	۵۴٫۲	۵۴٫۴	۲
۱۳	سهیم دانشجویان گروه علوم انسانی به کل دانشجویان	درصد	۲۵٫۰	۲۴٫۹	-۰٫۰	۲۳٫۹	۲۳٫۷	۲۴٫۶	۲۵٫۶	۲۵٫۳	-۰٫۲
۱۴	سهیم دانشجویان	درصد	۷٫۴	۱۰٫۷	-۷٫۱	۷٫۰	۶٫۶	۶٫۰	۵٫۵	۵٫۹	-۴٫۳

ردیف	هدف کمی / عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
	گروه علوم پایه به کل دانشجویان									
۱۵	سهیم دانشجویان گروه علوم پزشکی به کل دانشجویان	درصد	۵.۷	۴.۳	-۵.۵	۴.۲	۵.۰	۵.۱	۵.۱	۵.۱
۱۶	سهیم دانشجویان گروه فنی و مهندسی به کل دانشجویان	درصد	۲۸.۴	۳۳.۰	۳.۰	۳۲.۵	۳۲.۹	۳۲.۰	۳۱.۳	۳۱.۳
۱۷	سهیم دانشجویان گروه کشاورزی و دامپزشکی به کل دانشجویان	درصد	۶.۶	۵.۸	-۲.۶	۶.۲	۵.۸	۵.۱	۴.۵	۴.۴
۱۸	سهیم دانشجویان گروه هنر به کل دانشجویان	درصد	۳.۶	۴.۵	۴.۶	۵.۲	۶.۱	۷.۱	۸.۰	۸
۱۹	سهیم دانشجویان دوره کاردانی به کل دانشجویان	درصد	۴۹.۹	۲۵.۶	-۳.۱	۲۲.۷	۲۱.۲	۲۲.۳	۲۲.۸	۲۲.۵
۲۰	سهیم دانشجویان دوره کارشناسی به کل دانشجویان	درصد	۶۳.۷	۶۵.۱	۰.۴	۶۵.۸	۶۵.۶	۶۲.۳	۵۸.۷	۵۸.۶
۲۱	سهیم دانشجویان دوره کارشناسی ارشد به کل دانشجویان	درصد	۳.۹	۷.۱	۱۲.۷	۹.۲	۱۰.۴	۱۲.۴	۱۵.۰	۱۵.۲
۲۲	سهیم دانشجویان دوره دکتری حرفه ای به کل دانشجویان	درصد	۱.۷	۱.۳	-۵.۲	۱.۲	۱.۴	۱.۴	۱.۵	۱.۵
۲۳	سهیم دانشجویان دوره دکتری تخصصی به کل دانشجویان	درصد	۰.۸	۱.۰	۴.۶	۱.۱	۱.۳	۱.۶	۲.۰	۲.۲
۲۴	سهیم دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به کل دانشجویان	درصد	۱۶.۵	۱۳.۶	-۳.۸	۱۳.۷	۱۳.۶	۱۴.۲	۱۳.۶	۱۳.۸
۲۵	سهیم دانشجویان دانشگاه پیام نور به کل دانشجویان	درصد	۱۶.۱	۲۳.۱	۷.۵	۲۴.۶	۲۳.۲	۲۱.۳	۱۶.۳	۱۶.۳

امور فرهنگی، علمی و فناوری / آموزش □ ۲۸۳

ردیف	هدف کمی / عنوان شاخص	واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۲۶	سهم دانشجویان دانشگاه جامع علمی کاربردی به کل دانشجویان	درصد	۲۹	۱۰۵	۲۹,۳	۹,۸	۹,۳	۱۵,۱	۱۷,۰	۱۶,۱	۱۳,۲
۲۷	سهم دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه ای به کل دانشجویان	درصد	-	-	-	۳,۴	۳,۸	۳,۶	۳,۸	۳,۸	۲,۸
۲۸	سهم دانشجویان دانشگاه فرهنگیان به کل دانشجویان	درصد	-	-	-	-	-	-	۱,۳	۱,۵	-
۲۹	سهم دانشجویان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به کل دانشجویان	درصد	۳,۵	۳,۰	-۳,۰	۳,۰	۳,۶	۳,۶	۳,۷	۳,۸	۶,۱
۳۰	سهم دانشجویان سایر دستگاه های اجرایی به کل دانشجویان	درصد	۸,۵	۴,۶	-۱۱,۶	۰,۷	۰,۸	۰,۶	۰,۶	۰,۸	۳,۴
۳۱	سهم دانشجویان موسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی به کل دانشجویان	درصد	۲,۵	۷,۹	۲۵,۹	۸,۹	۱۰,۱	۹,۱	۸,۶	۸,۳	-۱,۷
۳۲	سهم دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی به کل دانشجویان	درصد	۵۰,۲	۳۷,۳	-۵,۸	۳۵,۸	۳۳,۷	۳۲,۴	۳۵,۱	۳۵,۶	-۰,۱
۳۳	سهم دانش آموزان زن به کل دانش آموزان	درصد	۵۰,۴	-	-	۳۵,۶	۳۵,۱	۳۴,۰	۳۳,۹	۳۳,۸	-۱
۳۴	سهم دانش آموزان مرد به کل دانش آموزان	درصد	۴۹,۷	-	-	۵۴,۴	۵۴,۹	۵۶,۰	۵۶,۱	۵۶,۳	۰,۸
۳۵	سهم دانش آموزان مقطع کاردانی به کل دانش آموزان	درصد	۴۱,۹	۳۵,۹	-۳,۰	۲۷,۵	۳۱,۵	۳۴,۹	۳۴,۸	۳۴,۸	-۲,۶
۳۶	سهم دانش آموزان مقطع کارشناسی به کل دانش آموزان	درصد	۵۱,۱	۵۴,۷	۱,۴	۶۳,۳	۵۶,۳	۶۰,۳	۶۰,۳	۶۰,۳	-۱,۳

ردیف	هدف کمی استوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۳۷	سهم دانش آموزشگران مقطع کارشناسی ارشد به کل دانش آموزشگران	درصد	۴.۹	۸.۱	۱۰.۶	۷.۹	۱۰.۵	۱۳.۲	۱۳.۱	۱۳.۲	۱۳.۷
۳۸	سهم دانش آموزشگران مقطع دکتری حرفه‌ای به کل دانش آموزشگران	درصد	۱.۴	۰.۶	-۱۵.۶	۰.۶	-۰.۷	-۰.۷	-۰.۷	-۰.۷	۳.۹
۳۹	سهم دانش آموزشگران مقطع دکتری تخصصی به کل دانش آموزشگران	درصد	۰.۸	۰.۷	-۲.۶	۰.۷	۱.۰	۱.۰	۱.۱	۱.۱	۱.۲
۴۰	سهم هیئت علمی تمام وقت زن به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۲۰.۳	۲۲.۷	۲.۳	۲۲.۲	۲۲.۸	۲۳.۳	۲۳.۳	۲۳.۴	۲.۴
۴۱	سهم هیئت علمی تمام وقت مرد به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۷۹.۷	۷۷.۳	-۰.۶	۷۷.۸	۷۷.۲	۷۶.۷	۷۵.۷	۷۵.۶	-۰.۷
۴۲	سهم هیئت علمی تمام وقت با مرتبه استاد به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۳.۸	۴.۲	۲.۰	۴.۲	۴.۲	۴.۶	۵.۳	۵.۴	۶.۵
۴۳	سهم هیئت علمی تمام وقت با مرتبه دانشیار به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۷.۲	۹.۰	۴.۶	۹.۵	۹.۹	۱۰.۳	۱۱.۸	۱۱.۷	۵.۳
۴۴	سهم هیئت علمی تمام وقت با مرتبه استادیار به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۳۷.۷	۳۹.۴	۰.۹	۳۹.۶	۴۱.۳	۴۳.۳	۴۵.۰	۴۵.۲	۳.۴
۴۵	سهم هیئت علمی تمام وقت با مرتبه مربی به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۴۹.۲	۴۵.۰	-۱.۸	۴۲.۹	۴۲.۳	۴۰.۸	۳۷.۲	۳۷.۱	-۳.۶
۴۶	سهم هیئت علمی تمام وقت با مرتبه مربی آموزشیار به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۲.۰	۲.۳	۲.۸	۳.۷	۴.۱	۱.۰	۰.۷	۰.۶	-۳.۵

امور فرهنگی، علمی و فناوری / آموزش □ ۲۸۵

ردیف	هدف کمی / عنوان شاخص	واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)	
			۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴		
۴۷	سهیم هیئت علمی تمام وقت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۳۱.۶	۲۸.۰	-۲.۴	۲۷.۳	۲۹.۵	۳۱.۰	۳۱.۳	۳۱.۳	۳۱.۳	۳.۴
۴۸	سهیم هیئت علمی تمام وقت دانشگاه پیام نور به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۱.۳	۳.۱	۱۹.۰	۴.۲	۴.۶	۴.۹	۵.۱	۵	۵	۴.۵
۴۹	سهیم هیئت علمی تمام وقت دانشگاه جامع علمی کاربردی به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۱.۰	۰.۰	۰	۰.۰	۰.۳	۰.۳	۰.۱	۰.۱	۰.۱	-۲۰.۶
۵۰	سهیم هیئت علمی تمام وقت دانشگاه فنی و حرفه ای به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	-	-	-	۰.۱	۰.۱	۰.۱	۰.۳	۰.۳	۰.۳	۳۱.۶
۵۱	سهیم هیئت علمی تمام وقت دانشگاه فرهنگیان به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	-	-	-	-	-	-	۰.۷	۰.۷	۰.۷	۰
۵۲	سهیم هیئت علمی تمام وقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۱۹.۰	۱۸.۷	-۰.۳	۱۸.۹	۱۸.۵	۱۷.۹	۱۸.۸	۱۸.۹	۱۸.۹	۰
۵۳	سهیم هیئت علمی تمام وقت سایر دستگاه های اجرایی به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۴.۳	۱.۶	-۱۷.۹	۱.۲	۱.۵	۰.۵	۱.۰	۱	۱	-۴.۵
۵۴	سهیم هیئت علمی تمام وقت مؤسسات آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۲.۳	۴.۳	۱۳.۳	۳.۵	۳.۸	۳.۷	۳.۹	۳.۹	۳.۹	۲.۷
۵۵	سهیم هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی به کل هیئت علمی تمام وقت	درصد	۴۰.۴	۴۴.۴	۱.۹	۴۴.۸	۴۱.۸	۴۱.۸	۳۸.۹	۳۸.۹	۳۸.۹	-۳.۵

پیش بینی

۲-۱- مقایسه بین‌المللی با کشورهای منتخب

نرخ ناخالص ثبت‌نام در آموزش عالی در بین کشورهای منتخب

یکی از شاخص‌هایی که وضعیت دسترسی به آموزش عالی را نشان می‌دهد شاخص نرخ ناخالص ثبت‌نام در آموزش عالی می‌باشد. مقدار این شاخص برای کشورمان در سال ۲۰۱۳، ۵۷/۹ می‌باشد و نشان می‌دهد که دسترسی نسبتاً مناسبی برای علاقه‌مندان فراهم شده است. در بین کشورهای منتخب کره جنوبی، فنلاند، آمریکا و استرالیا بیشترین مقدار را دارا می‌باشند.

نگاهی دقیق‌تر به این شاخص‌ها نشان می‌دهد که در بین کشورها، الگوهای متفاوتی از دسترسی به آموزش عالی وجود دارد. اگر چه کشورهای توسعه یافته دسترسی به آموزش عالی را به نحو مطلوبی فراهم نموده‌اند اما به نظر می‌رسد که بهبود این شاخص به تنهایی برای توسعه کشورها کافی نبوده است. در کشورهای چین و مالزی با وجود پیشرفت‌های چشمگیر در دهه‌های اخیر، وضعیت دسترسی به آموزش عالی همچنان گسترده نیست. حتی مقدار این شاخص در کشور ژاپن که به عنوان کشور پیشرفته و توسعه یافته مطرح و مورد توجه است در حد ۶۱/۵ درصد می‌باشد که بسیار نزدیک به شاخص ایران است.

در بین کشورهای منطقه نیز ترکیه و فلسطین اشغالی (اسرائیل)، پشتاز هستند و عربستان سعودی نیز بسیار به ایران نزدیک است. در خصوص میزان این شاخص برای زنان و مردان نیز الگوهای متفاوتی در کشورها وجود دارد. در همه کشورهای مورد مطالعه به جز کره جنوبی، ترکیه، ژاپن و ایران مقدار این شاخص برای زنان بیشتر از مردان است و نشان از تمایل آنها به آموزش عالی و دسترسی به مؤسسات آموزش عالی است. در مجموع اگر چه دسترسی به آموزش عالی در ایران با کشورهای پیشرو همچنان اختلاف زیادی دارد، اما با توجه به روند رو به کاهش جمعیت جوان کشورمان و گستردگی مؤسسات آموزش عالی به نظر می‌رسد با همین ظرفیتهای پذیرش آموزش عالی، مقدار این شاخص برای ایران در سال‌های آتی به بیش از ۷۰ درصد برسد که میزان دسترسی قابل توجهی برای آموزش عالی است.

نرخ ناخالص ثبت نام در آموزش عالی در بین کشورهای منتخب، ۲۰۱۳

نرخ ناخالص ثبت نام در آموزش عالی			نام کشور
زن	مرد	جمع	
۸۲.۳	۱۰۹.۲	۹۶.۶	کره جنوبی-۲۰۱۳
۱۰۰.۸	۸۳.۴	۹۱.۹	فنلاند
۱۰۳.۳	۷۵.۵	۸۹.۱	آمریکا
۱۰۳.۷	۷۴.۹	۸۸.۵	استرالیا
۷۳.۲	۸۵.۳	۷۹.۳	ترکیه
۷۶.۴	۵۷.۰	۶۶.۵	فلسطین اشغالی (اسرائیل)
۵۸.۲	۶۴.۵	۶۱.۵	ژاپن - ۲۰۱۳
۶۸.۹	۵۱.۱	۵۹.۸	انگلیس
۵۶.۳	۵۹.۷	۵۷.۹	ایران
۵۸.۸	۵۶.۴	۵۷.۵	عربستان سعودی
۴۰.۶	۳۳.۶	۳۷.۲	مالزی - ۲۰۱۳
۴۱.۹	۲۵.۸	۳۳.۷	تونس
۳۱.۹	۲۷.۷	۲۹.۷	چین
۸۲.۹	۷۴.۶	۲۹.۷	شیلی

وضعیت ایران از لحاظ شاخص رقابت پذیری

رقابت پذیری عبارت است از مجموعه‌ای از نهادها، سیاست‌ها و عواملی که تعیین کننده سطح بهره‌وری یک کشور هستند. سطح بهره‌وری نیز میزان کامیابی و موفقیت یک اقتصاد را تعیین می‌کند. بهره‌وری، تعیین کننده میزان توانایی یک کشور برای حفظ سطح بالای درآمد است. سطح بهره‌وری، همچنین، نرخ بازدهی سرمایه‌گذاری را مشخص می‌کند که این نرخ، به نوبه خود اصلی ترین انگیزه و محرک رشد اقتصادی است. پس می‌توان نتیجه گرفت که هر چه یک اقتصاد، رقابتی تر باشد، احتمالاً رشد اقتصادی نیز سریع تر خواهد بود.

شاخص GCI بر پایه ۱۲ ستون بنا شده است که هر یک از آنها دارای عناصر جزئی تری است. این ۱۲ ستون عبارتند از: ۱- نهادها (با ۲۱ زیرمجموعه) ۲- زیرساخت‌ها (با ۹ زیرمجموعه) ۳- محیط اقتصاد کلان (با پنج زیرمجموعه) ۴- بهداشت و آموزش ابتدایی (با ۱۰ زیرمجموعه) ۵- آموزش عالی و کارآموزی (با ۸ زیرمجموعه) ۶- کارایی بازار کالا (با ۱۶ زیرمجموعه) ۷- کارایی بازار نیروی کار (با ۱۰ زیرمجموعه) ۸- توسعه بازار مالی (با ۸ زیرمجموعه) ۹- آمادگی تکنولوژیک (با ۷ زیرمجموعه) ۱۰- اندازه بازار (با ۴ زیرمجموعه) ۱۱- ورزیدگی تجاری (با ۹ زیرمجموعه) ۱۲- نوآوری (با ۷ زیرمجموعه) بر اساس شاخص مذکور رتبه ایران در بین ۱۴۴ کشور مورد بررسی، ۸۳ است.

رتبه ایران و برخی کشورهای جهان از لحاظ شاخص رقابت‌پذیری در بین ۱۴۴ کشور،

۲۰۱۵-۲۰۱۴

ردیف	نام کشور	رتبه در بین کشورها	عدد شاخص (۷ تا ۱)
۱	سوئیس	۱	۵.۷۰
۲	آمریکا	۳	۵.۵۴
۳	آلمان	۵	۵.۴۹
۴	ژاپن	۶	۵.۴۷
۵	مالزی	۲۰	۵.۱۶
۶	عربستان سعودی	۲۴	۵.۰۶
۷	کره جنوبی	۲۶	۴.۹۶
۸	اسرائیل	۲۷	۴.۹۵
۹	چین	۲۸	۴.۸۹
۱۰	بحرین	۴۴	۴.۴۸
۱۱	ترکیه	۴۵	۴.۴۶
۱۲	روسیه	۵۳	۴.۳۷
۱۳	آفریقای جنوبی	۵۶	۴.۳۵
۱۴	برزیل	۵۷	۴.۳۴
۱۵	مکزیک	۶۱	۴.۲۷
۱۶	هند	۷۱	۴.۲۱
۱۷	ایران	۸۳	۴.۰۳
۱۸	پاکستان	۱۲۹	۳.۴۲

وضعیت نشانگرهای مرتبط با آموزش عالی کشور و رتبه ایران در بین ۱۴۴ کشور

رتبه در بین کشورها	نشانگر
۱۰۸	کیفیت نظام آموزشی
۱۰۳	کیفیت مدیریت مؤسسات آموزشی
۹۴	ظرفیت نوآوری
۱۰۲	همکاری صنعت و دانشگاه در R&D
۱۰۵	تعداد ثبت اختراع به ازاء یک میلیون نفر جمعیت

درصد هزینه‌های دولت در آموزش عالی به GDP در بین کشورهای منتخب

این شاخص سهم هزینه‌های دولت در آموزش عالی به GDP را در بین کشورهای منتخب نشان می‌دهد. این شاخص نشان می‌دهد که هزینه‌های دولت در آموزش عالی در کشورهای مالزی و فنلاند بیش از ۲ درصد GDP و در کشورهای انگلیس، آمریکا، استرالیا و تونس بین یک تا دو درصد GDP و در کشورهای کره جنوبی، ژاپن، شیلی و فلسطین اشغالی کمتر از یک درصد GDP می‌باشد.

نکته قابل توجه این است که کشورهایی مانند انگلیس و کره جنوبی با توجه به اینکه عمده مؤسسات آموزش عالی آنها خصوصی می‌باشند اما همچنان دولت‌ها سهم قابل توجهی از مخارج خود را به آنها اختصاص می‌دهند.

مقدار این شاخص برای ایران ۰/۸۴ است که مقدار پایینی است و نیازمند حمایت‌های بیشتر از بخش آموزش عالی می‌باشد.

درصد هزینه‌های دولت در آموزش عالی به GDP در بین کشورهای منتخب، ۲۰۱۳

نام کشور	درصد هزینه های دولت در آموزش عالی به GDP
مالزی-۲۰۱۱	۲.۱۹
فنلاند-۲۰۱۲	۲.۰۶
تونس	۱.۷۵
آمریکا-۲۰۱۱	۱.۳۶
انگلیس-۲۰۱۱	۱.۲۷
استرالیا-۲۰۱۱	۱.۱۸
شیلی-۲۰۱۲	۰.۹۶
فلسطین اشغالی، اسرائیل-۲۰۱۱	۰.۹۱
کره جنوبی	۰.۸۶
ایران	۰.۸۴
ژاپن	۰.۷۶

جمع‌بندی وضعیت ایران در بین کشورهای منتخب

همانگونه که در جدول زیر نشان داده شده است رشد کمی آموزش عالی در کشور نسبتاً خوب است و گسترش آموزش عالی در طی سال‌های اخیر و ایجاد ظرفیتهای جدید، دسترسی به آموزش عالی را تسهیل نموده است. بنابراین اگر چه در شاخصهایی همچون نرخ ثبت نام ناخالص و تعداد دانشجو در یکصد هزار نفر جمعیت همچنان با کشورهای پیشرو فاصله داریم، اما به نظر می‌رسد با توجه به کاهش جمعیت جوان لازم‌التعلیم، مقدار این شاخص در سالهای آتی از وضعیت خوبی برخوردار شود. لذا وضعیت دسترسی به آموزش عالی در کشور وضعیت مطلوبی دارد.

در خصوص هزینه‌های دولت در آموزش عالی به GDP نیز مقدار این شاخص نشانگر آن است که این بخش نیازمند حمایت و کمک بیشتر به آموزش عالی می‌باشد.

مقدار شاخص میانگین سالهای تحصیل که انباشت سرمایه انسانی را نشان می‌دهد حاکی از آن است که مقدار این شاخص اختلاف قابل توجهی با کشورهای دیگر دارد و این شکاف که به صورت تاریخی ایجاد شده است و به کندی نیز اصلاح می‌شود نیازمند دسترسی گسترده به آموزش و ارتقای سطح تحصیلات آحاد جامعه می‌باشد. در مجموع مطالعه تطبیقی برخی از شاخص‌ها با کشورهای

- منطقه و منتخب نشان می‌دهد که در برنامه ششم توسعه باید جهت گیری زیر را دنبال نمود.
- نرخ ناخالص ثبت نام در آموزش عالی با توجه به کاهش جمعیت ۲۲-۱۸ سال در سالهای آتی و ظرفیت‌های ایجاد شده در سال‌های اخیر افزایش و به میزان حدود ۷۰ درصد خواهد رسید که میزان نسبتاً مناسبی است. بنابراین به نظر می‌رسد که نیاز به توسعه کمی و ایجاد ظرفیت‌های جدید در آموزش عالی چندان مطرح نباشد، بلکه باید ظرفیت‌های موجود را به نحو مطلوبی اصلاح، بهبود و ارتقا بخشید. شاخص سال‌های مورد انتظار تحصیل نیز تأیید کننده این موضوع می‌باشند.
 - دسترسی زنان به آموزش عالی نیز در یکی دو سال اخیر نسبت به مردان کاهش پیدا کرده است. بنابراین به نحو مطلوبی باید دسترسی زنان به آموزش عالی را حفظ نمود.
 - شاخص هزینه‌های دولت در آموزش عالی به GDP نسبت به کشورهای دیگر کم است. دولت باید میزان حمایت‌های خود را افزایش دهد.
 - سهم دوره‌های تحصیلی نیز در کشورهای مختلف با توجه به ساختارهای اقتصادی آنها متفاوت است. با این وجود به نظر می‌رسد که میزان ظرفیت دانشجویان دکتری تخصصی در کشور متعادل و بیش از استانداردها نباشد.
 - به نظر می‌رسد که ظرفیت‌های کمی آموزش عالی به حد قابل توجهی رسیده است. بنابراین بخش آموزش عالی در برنامه ششم توسعه، نیازمند توجه جدی به کیفیت است.

جمع‌بندی وضعیت ایران در بین کشورهای منطقه و منتخب

ردیف	نشانگر	وضعیت ایران در بین کشورهای منطقه			وضعیت ایران در بین کشورهای منتخب		
		خوب	متوسط	ضعیف	خوب	متوسط	ضعیف
۱	نرخ ثبت نام ناخالص در آموزش عالی						
۲	تعداد دانشجو در صد هزار نفر جمعیت						
۳	نرخ ثبت نام ناخالص زنان در آموزش عالی						
۴	میانگین سالهای تحصیل						
۵	میانگین سالهای تحصیل زنان						
۶	سالهای مورد انتظار تحصیل						
۷	سالهای مورد انتظار تحصیل برای زنان						
۸	درصد هزینه‌های دولت در آموزش عالی به GDP						

برنامه راهبردی آموزش عالی

- اهداف کلی و راهبردها

ردیف	اهداف کلی	راهبردهای دستیابی به هدف کلی
۱	هماهنگی بین برنامه های آموزش عالی با نیازهای بخش های اقتصادی- اجتماعی کشور	هم راستا کردن آموزش عالی کشور با نظام اقتصادی - اجتماعی کشور متناسب سازی تحصیل و اشتغال ماموریت گرا کردن مؤسسات آموزش عالی با رویکرد آمایشی و توسعه پایدار بازنگری و اصلاح ماموریت دانشگاه ها، در انطباق با ماموریت اصلی بازنگری و تقویت ارتباط دانشگاه با بخش های اقتصادی - اجتماعی تحول در برنامه ریزی های درسی با توجه به نیازهای ذینفعان اقتصادی - اجتماعی متنوع سازی مدارک برای پاسخگویی به نیازهای جامعه
۲	برقراری توازن و ارتقا کیفیت در آموزش عالی	ساماندهی و یکپارچه سازی نظام های عرضه کننده آموزش عالی در کشور زمینه سازی و حمایت از توسعه نهاد نظام تضمین کیفیت و اعتبارسنجی متوازن سازی هرم دانشجویان (نسبت دانشجویان در سطوح تحصیلی) متوازن سازی هرم اعضای هیات علمی متناسب سازی جمعیت دانشجویی در دانشگاه های با ماموریت علمی- مهارتی و دانشگاه های با ماموریت آموزش های علمی - پژوهشی توسعه متوازن آموزش عالی در استان ها مبتنی بر رویکردهای آمایشی حمایت از مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی با کیفیت بالا
۳	- حضور موثر نظام آموزش عالی کشور در نشر علم و توسعه فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین المللی - بهره برداری از علم و فناوری تولید شده در سطح بین المللی	تسهیل امکان جذب دانشجویان خارجی تسهیل تبادل استاد - دانشجو توسعه همکاری های علمی - پژوهشی بین المللی - واگذاری ماموریت آموزش های بین المللی به دانشگاه های برتر
۴	- ایجاد زیرساخت های مدیریتی مناسب در آموزش عالی - تجهیز نظام آموزش عالی کشور برای تحول دانشگاه ها به دانشگاه های کارآفرین	ایجاد یکپارچگی و هم افزایی نهادهای متولی آموزش عالی ارتقا کیفیت فضاهای فیزیکی، امکانات آزمایشگاهی و کارگاهی و زیرساخت های اطلاع رسانی - ارتقا تعدادی از دانشگاه های نسل دوم به سطح نسل سوم (دانشگاه کارآفرین)
۵	کارآمدسازی اداره اقتصادی آموزش عالی کشور	رقابتی کردن فعالیت های آموزش عالی به لحاظ اقتصادی قیمت گذاری واقعی خدمات آموزش عالی با توجه به سطح بندی دانشگاه ها تحول در تامین منابع (مالی، انسانی و ...) در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور توسعه منابع دانشگاه ها از محل تبدیل علم به ثروت
۶	افزایش تمهد به تعالی و پایبندی به ارزش ها و هنجارهای علمی - اخلاقی	رشد و بالندگی شخصی و حرفه ای اعضای هیات علمی و دانشجویان با مشارکت خود آنها تقویت اخلاق حرفه ای و جلوگیری از بروز ناهنجاری های علمی - اخلاقی در محیط دانشگاه ارتقا سطح فرهنگ عمومی جامعه با افزایش نقش دانشگاه ها تقویت روحیه و فرهنگ علم باوری و پذیرش مرجعیت علمی دانشگاه در حل مسائل و مشکلات جامعه

- اهداف کمی

ردیف	اهداف کلی	هدف کمی		وضعیت در پایان سال‌های برنامه پنجم						
		عنوان	واحد	۱۳۹۳	*۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
۱	هماهنگی بین برنامه های آموزش عالی با نیازهای بخش‌های اقتصادی-انحصاری کشور	تعداد دانشجویان	نفر	۳۸۰۲۷۲۱	۳۷۱۵۰۰۰	۳۶۲۸۰۰۰	۳۵۴۳۰۰۰	۳۴۶۱۰۰۰	۳۳۸۰۰۰۰	۳۳۰۰۰۰۰
۲	هماهنگی بین برنامه های آموزش عالی با نیازهای بخش‌های اقتصادی-انحصاری کشور (جمعیت ۲۳-۱۸ سال)	نرخ ناخالص ثبت نام	درصد	۹۸٫۳	۹۸٫۶	۹۸٫۹	۹۹٫۰	۹۹٫۱	۹۹٫۲	۹۹٫۳
۳	هماهنگی بین برنامه های آموزش عالی با نیازهای بخش‌های اقتصادی-انحصاری کشور	تعداد دانشجویان داخلی	نفر	۳۷۸۷۸۷۱	۳۶۸۱۰۰۰	۳۵۹۲۰۰۰	۳۵۰۳۰۰۰	۳۴۱۴۰۰۰	۳۳۲۵۰۰۰	۳۲۳۵۰۰۰
۴	هماهنگی بین برنامه های آموزش عالی با نیازهای بخش‌های اقتصادی-انحصاری کشور	سهم دانشجویان داخلی	درصد	۹۹٫۷	۹۹٫۶	۹۹٫۳	۹۹٫۰	۹۸٫۷	۹۸٫۵	۹۸٫۳
۵	حضور موثر نظام آموزش عالی کشور در نشر علم و توسعه فناوری و تربیت دانشجویان خارج از کشور در سطح بین‌المللی	تعداد دانشجویان خارجی	نفر	۱۲۸۵۰	۱۲۷۵۰	۱۲۶۵۰	۱۲۵۵۰	۱۲۴۵۰	۱۲۳۵۰	۱۲۲۵۰
۶	حضور موثر نظام آموزش عالی کشور در نشر علم و توسعه فناوری و تربیت دانشجویان خارج از کشور در سطح بین‌المللی	سهم دانشجویان خارجی	درصد	۰٫۳	۰٫۴	۰٫۶	۰٫۷	۰٫۸	۰٫۹	۱٫۰
۷	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	تعداد دانشجویان دولتی	نفر	۲۷۰۲۹۵۲	۲۶۲۲۰۰۰	۲۵۴۱۰۰۰	۲۴۶۰۰۰۰	۲۳۷۹۰۰۰	۲۲۹۸۰۰۰	۲۲۱۷۰۰۰
۸	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	سهم دانشجویان دولتی	درصد	۵۶٫۳	۵۶٫۱	۵۵٫۹	۵۵٫۷	۵۵٫۴	۵۵٫۲	۵۵٫۰
۹	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	تعداد غیردولتی	نفر	۲۰۹۸۷۶۷	۲۰۷۰۰۰۰	۲۰۴۲۰۰۰	۲۰۱۵۰۰۰	۱۹۸۸۰۰۰	۱۹۶۱۰۰۰	۱۹۳۵۰۰۰
۱۰	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	سهم دانشجویان غیردولتی	درصد	۴۳٫۷	۴۳٫۸	۴۴٫۱	۴۴٫۳	۴۴٫۶	۴۴٫۸	۴۵٫۰
۱۱	هماهنگی بین برنامه‌های آموزش عالی با نیازهای بخش‌های اقتصادی-انحصاری کشور	تعداد دانشجویان گروه علوم پایه به کل دانشجویان	نفر	۲۳۲۰۲۰	۲۲۷۶۰۰	۲۲۳۲۰۰	۲۱۸۸۰۰	۲۱۴۴۰۰	۲۱۰۰۰۰	۲۰۵۶۰۰
۱۲	هماهنگی بین برنامه‌های آموزش عالی با نیازهای بخش‌های اقتصادی-انحصاری کشور	سهم دانشجویان گروه علوم پایه به کل دانشجویان	درصد	۵٫۴	۵٫۹	۶٫۴	۷٫۰	۷٫۶	۸٫۳	۹٫۰

ردیف	اهداف کلی	هدف کمی		وضعیت در پایان سال‌های برنامه پنجم					سال‌های برنامه ششم				
		عنوان	واحد	۱۳۹۳	*۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹			
۱۳	حفاظت بین برآمدهای آموزش عالی با توجه به بخش‌های قضایی-انحصاری کشور	تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی گروه علوم پایه	نفر	۷۸۸۶۸	۸۷۰۰۰	۹۶۰۰۰	۱۰۶۰۰۰	۱۱۷۰۰۰	۱۲۹۰۰۰	۱۴۳۰۰۰			
۱۴	حفاظت بین برآمدهای آموزش عالی با توجه به بخش‌های قضایی-انحصاری کشور	نسبت دانشجویان تحصیلات تکمیلی گروه علوم پایه به کل دانشجویان تحصیلات تکمیلی	درصد	۳۰.۱	۳۲	۳۳.۴	۳۴.۵	۳۵.۳	۳۶.۲	۳۷			
۱۵	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	نسبت دانشجو به هیات علمی تمام وقت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (حضور)	نفر	۲۷	۲۶	۲۵	۲۵	۲۴	۲۴	۲۰			
۱۶	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	نسبت دانشجو به هیات علمی تمام وقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	نفر	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۰	۱۰	۱۰			
۱۷	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	نسبت دانشجو به هیات علمی تمام وقت دانشگاه‌های غیردولتی	نفر	۶۲	۶۰	۵۷	۵۳	۵۰	۴۷	۳۵			
۱۸	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	نسبت هیات علمی تمام وقت استادیار به بالا به کل هیات علمی تمام وقت در دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (حضور)	درصد	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۱	۹۲			
۱۹	برقراری توازن و ارتقاء کیفیت در آموزش عالی	نسبت هیات علمی تمام وقت استادیار به بالا به کل هیات علمی تمام وقت در دانشگاه‌های وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	درصد	۸۱	۸۳	۸۵	۸۷	۸۹	۹۱	۹۳			

برآورد تعداد دانشجویان دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی بر حسب ماموریت، سطح‌بندی و سطوح آموزشی در سال ۱۳۹۹

جمع کل دانشجویان داخلی و خارجی	تعداد دانشجویان خارجی	تعداد دانشجویان داخلی بر حسب سطوح تحصیلی					واحد	دانشگاهها و موسسات آموزش عالی اسطخ بندی	عنوان ماموریت	هدف کلی
		جمع	دکتری تخصصی	کارشناسی ارشد و دکتری حرفه ای	کارشناسی	کاردانی				
۲۲۲,۲۵۰	۲۱,۰۰۰	۲۱۱,۲۵۰	۲۲,۲۵۰	۸۲,۵۰۰	۸۲,۵۰۰	-	تفر	دانشگاههای برتر	تألیف	ماده‌نگاری برنامه‌های آموزشی عالی با بازدهی بخش عالی اقتصادی-اجتماعی کشور ششم: محور نظام آموزش عالی کشور بر اساس علم و توسعه فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی
۸۷۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۸۴۵,۰۰۰	۶۲,۲۷۵	۲۸۰,۲۵۰	۲۸۰,۲۵۰	۲۱,۱۲۵	تفر	سطح ۱ (علمی- پژوهشی سطح ۱)	۱-۲	
۱,۵۰۷,۷۵۰	۲۹,۰۰۰	۱,۳۹۸,۷۵۰	-	۲۹۵,۷۵۰	۸۱۲,۲۱۲	۲۶۹,۶۸۸	تفر	سطح ۲ (علمی- پژوهشی سطح ۲ و علمی- مهارتی سطح ۲)	مسطح ای	
۱,۶۹۰,۰۰۰	-	۱,۶۹۰,۰۰۰	-	-	۸۲۵,۰۰۰	۸۲۵,۰۰۰	تفر	سطح ۳ (علمی- پژوهشی سطح ۳ و علمی- مهارتی سطح ۳ شامل: علمی- کاربردی، فنی-حرفه ای و دوره‌های کاردانی علمی- پژوهشی)	مسطح	
۴,۴۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۴,۳۲۵,۰۰۰	۱۰۵,۲۲۵	۷۶۰,۵۰۰	۲,۱۲۲,۰۴۲	۲,۲۲۵,۸۱۲		جمع		

– راهبردها، سیاستها و اقدامهای اساسی

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
	<ul style="list-style-type: none"> - هم راستا کردن آموزش عالی کشور با نظام اقتصادی - اجتماعی کشور - متناسبسازی تحمیل و اشتغال - مأموریت گرا کردن مؤسسات آموزش عالی با رویکرد آمایشی و توسعه پایدار - بازنگری و اصلاح مأموریت دانشگاه‌ها، در انطباق با مأموریت اصلی - بازنگری و تقویت ارتباط دانشگاه با بخش‌های اقتصادی - اجتماعی - تحول در برنامه‌ریزی‌های درسی با توجه به نیازهای ذینفعان اقتصادی - اجتماعی - متنوع‌سازی مدارک برای پاسخگویی به نیازهای جامعه 	<ul style="list-style-type: none"> - استفاده از نظام یکپارچه جمع‌آوری، پردازش و نشر مستمر اطلاعات بازار کار و تحولات نیازهای حال و آینده جامعه برای آموزش عالی کشور - رصد وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان - عمومی سازی علم - منحصر کردن فعالیت دانشگاه‌های مهارتی در حوزه مأموریت خود - فراهم آوردن شرایط اجرایی صحیح آموزش‌های عملی و کاربردی دوره‌های مهارتی در محیط‌های کار و کارگاهی - ترویج و ارتقای سطح اثر بخشی پژوهش‌های کاربردی در دانشگاه‌ها - توسعه کارآموزی و کارورزی در دوره‌های آموزش عالی - افزایش دوره‌های فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیات علمی در بخش‌های اقتصادی - اجتماعی - ارائه دروس کاربردی در دانشگاه‌ها با همکاری مدرسین متخصص غیردانشگاهی از حوزه‌های مختلف - مشارکت دادن ذینفعان بخش‌های اقتصادی - اجتماعی در برنامه‌ریزی آموزشی و درسی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی - استفاده از شیوه‌های گوناگون برای تعیین صلاحیت حرفه‌ای فارغ‌التحصیلان برای اجراء مشاغل با مشارکت ذینفعان اقتصادی - اجتماعی - تعریف دوره‌های موردنیاز جامعه مستقل از مدارک رسمی (کاربدایی، کارشناسی و تحصیلات تکمیلی) در چارچوب نظام صلاحیت حرفه‌ای - حمایت از دانشگاه‌های گسترش دهنده دوره‌های کارورزی و منظور نمودن ملاک میزان اجرای دوره‌های کارورزی در رتبه بندی و سطح بندی دانشگاه‌ها - استفاده از ظرفیت‌های همکاران دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی برای توسعه دوره‌های بودمائی و آموزش‌های بنادر و آزاد غیررسمی و صدور گواهینامه‌های لازم برای آنها 	<ul style="list-style-type: none"> - طراحی و استقرار نظام جامع پیگیری وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان و تمهید تأثیرگذاری جدی آن در سطح بندی دانشگاه‌ها - تعیین اولویت‌های آموزش پزشکی و غیر پزشکی بر مبنای نیازهای ملی و مبتنی بر آمایش سرزمینی آموزش عالی - تدوین برنامه دانشگاه‌ها برای ایجاد رشته‌های جدید مبتنی بر مزیت‌های منطقه‌ای و مأموریت هر دانشگاه - امکان‌سنجی اداره تعدادی از واحدهای دانشگاه پیام نور به شکل غیردولتی - استفاده از گزینت تحقیقاتی به منظور توسعه پژوهش‌های مأموریت‌گرا و کاربردی علوم - طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی جدید تولیدمحور و علمی کاربردی براساس نیازهای بومی و ملی در حوزه علوم پزشکی و غیر پزشکی - طراحی و اجرای الگوهای کارآفرینی در حوزه سلامت به منظور ایجاد و ارتقاء جایگاه‌های شغلی دانش‌آموختگان علوم پزشکی - طراحی مدل سوبسیدهای درونی (از رشته‌های کم‌اولویت به رشته‌های پر اولویت، از رشته‌های کم‌تقاضا به رشته‌های کم‌تقاضا، و از فراگیران برخوردار به فراگیران محروم) در دانشگاه‌های کشور - اجرایی‌سازی سند راهبردی در رشته‌ها و مقاطع بصورت هدفمند و مبتنی بر اولویت‌ها - استقرار کامل سیاست‌ها و ضوابط اجرایی آمایش سرزمین با مشارکت کلان منطقه‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و غیر پزشکی - تعیین برنامه توسعه رشته‌ها در دانشگاه‌ها مبتنی بر مزیت‌های

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
			<p>منطقه‌ای و ماموریت‌ها</p> <p>- تعیین تعداد برنامه های بازنگری شده در گروه های پزشکی و غیر پزشکی مبتنی بر نیازهای نظام سلامت و نیاز سایر بخش های اقتصادی-اجتماعی</p> <p>- استقرار برنامه آموزش تخصصی پزشکی خانواده</p> <p>- طراحی مدل یا مدل های جدید ارائه آموزش رشته های پزشکی و سایر رشته‌ها</p> <p>- تدوین و تصویب برنامه جامع توسعه رشته های جدید</p> <p>- ایجاد تنوع در انواع مدارک تحصیلی صادره خصوصاً در سطوح پایین تر از کارشناسی در راستای تقویت آموزش های مهارتی و توجه بیشتر به نیازهای بازار کار</p>
۲	<ul style="list-style-type: none"> - ساماندهی و یکپارچه سازی نظام های عرضه کننده آموزش عالی در کشور - زمینه‌سازی و حمایت از توسعه نهاد نظام تضمین کیفیت و اعتبارسنجی - متوازن سازی هرم دانشجویان (نسبت دانشجویان در سطوح تحصیلی) - متوازن سازی هرم اعضای هیات علمی - متناسب‌سازی جمعیت دانشجوین در دانشگاه‌های با ماموریت علمی - مهارتی و دانشگاه‌های با ماموریت آموزش های علمی - پژوهشی - توسعه متوازن آموزش عالی در استان ها مبتنی بر رویکردهای آمایش - حمایت از موسسات آموزش عالی غیرانتفاعی با کیفیت بالا 	<ul style="list-style-type: none"> - زمینه سازی برای ایجاد نهادهای حرفه‌ای - تخصصی غیردولتی برای اعتبارسنجی ملی و بین‌المللی، پایش و تضمین کیفیت - ایجاد و ارتقاء ساماندهی میان سطح‌بندی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی با حمایت‌های مالی - نهادینه‌سازی ارزیابی درونی و بیرونی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی - طراحی و اجرای مستمر سازوکارهای نظارت بر آزمون‌های جامع و پایان‌نامه‌ها در دوره‌های تحصیلات تکمیلی - فراهم سازی زمینه های یکپارچه سازی در آموزش عالی - حمایت از گساختن ظرفیت پذیرش در دانشگاه‌های فاقد زیرساخت‌های لازم - حمایت موثر از دانشگاه‌های برتر کشور - متناسب نمودن پذیرش‌ها با هدف اصلاح هرم دانشجویی و هماهنگی با آموزش های عمومی بیش از دانشگاه - بازنگری و اصلاح رشته های تحصیلی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور - برقراری نسبت مناسب بین دانشجو و اعضای هیات علمی - توسعه میان رشته‌ای‌ها و چند گرانگی - متناسب‌سازی پذیرش‌ها با نیازهای استانی و منطقه‌ای 	<ul style="list-style-type: none"> - اجرای نظام سطح بندی دانشگاه‌ها و اعمال نتایج آن در میزان حمایت های مالی دولت و تعیین شهریه های نوبت دوم - اصلاح هرم اعضای هیات علمی متناسب با ماموریت دانشگاه‌ها - اصلاح ترکیب مدرسین و نظام ارتقاء در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی - مهارتی متناسب با نیازهای دوره های مذکور - اجرای نظام اعتباربخشی آموزشی مراکز و برنامه‌های آموزش مداوم و آموزش‌های مهارتی و حرفه‌ای در نظام سلامت - واسطه‌سازی ماموریت های فاضل و آگاداری حوزه آموزش به سایر مراکز و نهادهای از قبیل سازمان نظام پزشکی، انجمن های علمی و ... در راستای تحقق سیاست‌های وزارتخانه های متولی آموزش عالی در کشور - نظام‌مند نمودن آموزش علوم پزشکی در بخش غیردولتی با توجه به سند راهبردی گسترش جغرافیای آموزش عالی سلامت - ارتقای کیفیت آموزش علمی دوره‌های تحصیلات تکمیلی - ارتقای کیفیت پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
			<p>- طراحی و تاسیس نهاد سیاستگذار در خصوص تربیت نیروهای مهارتی و حرفه‌ای</p> <p>- تدوین مقررات و آیین نامه های ناظر بر نظام اعتباربخشی آموزش های مهارتی و حرفه ای</p> <p>- احسان نمودن تسهیلات رفاهی استانی و تحصیلی حرفه‌ای در رشته‌های و اعتباربخشی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی علوم پزشکی</p>
۳	<p>- تسهیل امکان جذب دانشجویان خارجی</p> <p>- تسهیل تبادل استاد - دانشجو</p> <p>- توسعه همکاری های علمی - پژوهشی بین‌المللی</p> <p>- واگذاری مأموریت آموزش های بین‌المللی به دانشگاه های برتر</p>	<p>- ایجاد سازوکار لازم برای تسهیل ورود دانشجویان و اعضای هیات علمی خارجی به کشور</p> <p>- تسهیل مبادلات مالی برای دریافت شهریه از دانشجویان خارجی و پرداخت حقوق اعضای هیات علمی خارجی</p> <p>- ایجاد زمینه های لازم برای تشویق و تحمیل دانشجویان خارجی در ایران</p> <p>- توسعه استفاده از استادان مشاور راهنمای مشترک داخلی و خارجی در رساله های بین‌المللی</p> <p>- دانش افزایی اعضای هیات علمی برای ارائه درس در سطح بین‌المللی</p> <p>- برقراری امکان تدریس به زبان دوم</p> <p>- حمایت از سرمایه گذاری های مشترک با دانشگاه های خارجی کشورهای هدف جمهوری اسلامی ایران</p> <p>- تنوع بخشی به منابع تامین اعتبارات پژوهشی دانشگاه ها در پروژه های مشترک با دانشگاه های خارج از کشور</p> <p>- توسعه دیپلماسی علمی برای تسهیل عملیات اجرایی مربوط به همکاری های بین‌المللی</p> <p>- تامین و پرداخت معادل پنجاه (۵۰) درصد هزینه های طرح های پژوهشی و فناوریانه و دوره های آموزشی مشترک که حداقل پنجاه (۵۰) درصد اعتبار آنها توسط موسسات علمی مجامع بین‌المللی مورد تأیید شده باشد</p> <p>- مشارکت در تامین هزینه های طرح های پژوهشی و فناوریانه و دوره های آموزشی مشترک</p> <p>- افزایش کیفیت پایان نامه های دکتری از طریق توسعه دوره های فرصت مطالعاتی دانشجویان دکتری در خارج از کشور</p>	<p>- انعقاد تفاهم نامه های همکاری با کشورهای هدف و پیش بینی ردیف های اعتباری فاینانس برای تامین وام شهریه به دانشجویان خارجی شاغل به تحصیل در ایران</p> <p>- تشکیل کارگروه اجرایی توسعه دیپلماسی علمی مرکب از نمایندگان وزارتخانه ها و سازمان ها برای اجرای عملیات مربوط به همکاری های بین‌المللی و تسهیل تردهای علمی و مبادلات ارزی</p> <p>- شناسایی ظرفیت های موجود در دانشگاه های داخل کشور برای فعالیت های بین‌المللی و مأموریت محور کردن دانشگاه های کشور جهت برقراری ارتباط با کشورهای منطقه و جهان</p> <p>- شناسایی بازارهای آموزش عالی موجود در منطقه و جهان جهت حضور دانشگاه های داخل کشور در عرصه های بین‌المللی و جلب ذهن های فعال و برتر از ملیت های مختلف و در نتیجه پیشرفت علمی و تحقیقاتی موثرتر دانشگاه های کشور</p> <p>- بهبود و گسترش حضور جهانی دانشگاه های کشور در مجامع علمی بین‌المللی و شناساندن توانایی های علمی و آموزشی جمهوری اسلامی ایران در زمینه علوم پزشکی و غیر پزشکی در سطح دنیا</p> <p>- معرفی دانشگاه های کشور به زبان بین‌المللی به سایر کشورها</p> <p>- معرفی ظرفیت پذیرش دانشجویان بین‌الملل در دانشگاه های کشور</p> <p>- گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی</p>

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
			<ul style="list-style-type: none"> - کمک به تربیت نیروی انسانی به ویژه در سلامت برای کشورهای منطقه - ورود به عرصه های بین المللی در آموزش های پزشکی و غیر پزشکی - فراهم نمودن زمینه اعتراف بخشی دانشگاه های کشور توسط سازمان های اعتراف بخشی متبر بین المللی - نظام مند نمودن و استانداردسازی بین المللی فرایند نظارت و ارزیابی دانشگاه های کشور - اجرایی برنامه اعتراف بخشی در دانشگاه ها مطابق با چارچوب استانداردهای بین المللی
۴	<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد یکپارچگی و هم افزایی نهادی متولی آموزش عالی - ارتقا کیفیت فضاها، فیزیکی، امکانات آزمایشگاهی و کارگاهی و زیرساخت های اطلاع رسانی - ارتقا تعدادی از دانشگاه های نسل دوم به سطح نسل سوم (دانشگاه کارآفرین) 	<ul style="list-style-type: none"> - انتقال اختیارات تصمیم گیری از حوزه های ستادی به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و ارتقا جایگاه حمایتی و نظارتی ستاد - تبیین مسئولیت ها و روابط متقابل دولت و هیات امنا - استفاده کامل از ظرفیت هیات امنا در اداره امور دانشگاه ها - کارآمدسازی هیات های امنا از طریق عضویت ذینفعان موثر اقتصادی - اجتماعی در سطوح ملی و محلی - تحول و چابک سازی نظام اداری دانشگاه ها - متناسب سازی نسبت کارکنان به دانشجو تا رسیدن به وضع مطلوب - توسعه امکانات کالبدی در دانشگاه ها - مسزیریت پیشه در بهره برداری از فضاها، فیزیکی و کمک آموزشی - تقویت زیرساخت های آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه ها از طریق توسعه تعامل با سایر نهادها و سازمان ها - ایجاد و رشد شبکه مراکز رشد علم و فناوری دانشگاهی - برنامه ریزی برای دوره های اجرایی کارآفرینی در دانشگاه ها - ایجاد و توسعه پایگاه یکپارچه جمع آوری، پردازش و نشر اطلاعات آموزش عالی، پژوهش و فناوری 	<ul style="list-style-type: none"> - سازمانگری رسالت، ساختار و کارکردهای دانشگاه های کشور بر اساس مدل دانشگاه های کارآفرین - مهندسی فرایندهای دانشگاه های کشور بر اساس مدل دانشگاه کارآفرین - اصلاح زیرساخت ها و منابع دانشگاه های کشور بر اساس مدل دانشگاه کارآفرین - حمایت موثر از توسعه مراکز رشد علم و فناوری در دانشگاه ها با هدف توسعه کارآفرینی و ایجاد شرکت های دانش بنیان در محیط دانشگاه - حمایت موثر از فعالیت های دانشگاه ها در راستای توسعه کارآفرینی و تحول به دانشگاه های نوع سوم - ایجاد شبکه علمی کشور به منظور پارگفاری اطلاعات علمی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فراهم ساختن امکان دسترسی محققین و پژوهشگران کشور به اطلاعات علمی
۵	<ul style="list-style-type: none"> - رقابتی کردن فعالیت های آموزش عالی به لحاظ اقتصادی - قیمت گذاری واقعی خدمات آموزش عالی با توجه به سطح بندی دانشگاه ها - تحول در تامین منابع (مالی، انسانی و ...) در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی کشور - توسعه منابع دانشگاه ها از محل تبدیل علم به ثروت 	<ul style="list-style-type: none"> - تعیین مقیاس اقتصادی دانشگاه ها - سازماندهی دانشگاه های تازه تاسیس منطبق بر اصول اقتصادی (اقتصاد مقیاس و اقتصاد منابع) - تعیین سهم دانشجویان آموزش رایگان دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی متناسب با منابع تعیین شده از محل بودجه عمومی دولت 	<ul style="list-style-type: none"> - امکان سنجی و ارائه پیشنهاد برای تاسیس صندوق ملی توسعه علمی و تامین سرمایه مالی مورد نیاز آن به منظور اصلاح نظام اقتصاد آموزش عالی و رقابتی کردن فعالیت دانشگاه ها - خدسازی اختیارات رقابتی از منابع عمومی دولت و تبدیل آنها به

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام اساسی
		<ul style="list-style-type: none"> - اصلاح نظام فیت‌گذاری در آموزش عالی با تکیه بر اصل رقابت‌پذیری - بکارگیری تسهیلات به جای پزانه در ارائه خدمات رفاهی به دانشجویان - توسعه و تقویت فرهنگ وقف و جلب حمایت و مشارکت غیرین و کمک به تاسیس بنیادهای حامی - اصلاح و شفاف‌سازی نظام گزارش‌دهی مالی دانشگاهها - ایجاد معافیت عوارض شهرداری‌ها طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی، مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری 	<ul style="list-style-type: none"> - تسهیلات از طریق تقویت صندوق‌های رفاه دانشجویی - ارائه تسهیلات دانشجویی به‌صورت وام - توسعه مدل جامع درآمدزایی دانشگاههای کشور - طراحی مدل گزینش آموزش در دانشگاههای کشور - طراحی مدل وام های آموزش در دانشگاههای کشور - طراحی مدل سوسپندهای درونی از رشته‌های کم اولویت به رشته‌های پر اولویت، از رشته‌های پرتقاضا به رشته‌های کم تقاضا، و از فراگیران برخوردار به فراگیران محروم) در دانشگاههای علوم پزشکی
۶	<ul style="list-style-type: none"> - رشد و بالندگی شخصی و حرفه‌ای اعضای هیات علمی و دانشجویان با مشارکت خود آنها - تقویت اخلاق حرفه‌ای و جلوگیری از بروز ناهنجاری‌های علمی - اخلاقی در محیط دانشگاه - ارتقاء سطح فرهنگ عمومی جامعه با افزایش نقش دانشگاهها - تقویت روحیه و فرهنگ علم‌باوری و پذیرش مرجعیت علمی دانشگاه در حل مسائل و مشکلات جامعه 	<ul style="list-style-type: none"> - برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی با محوریت بررسی و ارائه راه‌حل مسائل فرهنگی - اجتماعی - برگزاری نشست‌های فرهنگی دانشجویی با هدف معرفی چهره‌های شاخص علمی - فرهنگی با تکیه بر جنبه‌های اخلاقی (اسوه‌های فرهنگی) - تدوین منشور اخلاقی حرفه‌ای در دانشگاهها - اصلاح و بازنگری در مقررات موجود ارتقا اعضای هیات علمی در راستای رعایت اخلاق، ارزش‌ها و هنجارهای علمی و آکادمیک با هدف جلوگیری از تخلفات و نقاب‌آلودگی آکادمیک - ایجاد سازوکارهای لازم برای شناسایی و تبیین مسائل و مشکلات بخش‌های دولتی و خصوصی و ارجاع آنها برای بررسی و ارائه راهکار اجرایی به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی - استفاده از رسانه‌ها و نهادهای ذیربط (شورای فرهنگ عمومی و...) و برای تقویت علم‌باوری در جامعه 	<ul style="list-style-type: none"> - تقویت مراکز مشاوره و سلامت دانشجویی در دانشگاهها از طریق تأمین فضاها، کانسدهای و نیروهای کارشناسی - توسعه دوره‌های تکمیلی برای اعضای هیات علمی مانند فلورنسیپ، پسادکتر و فرصت‌های مطالعاتی چند ماهه در حوزه اخلاق حرفه‌ای - طراحی ابزار و اجرایی مطالعه پیمایشی ارزشها در میان فراگیران دانشگاههای علوم پزشکی - ایجاد ساختار متناسب برای رشد و پایداری وضعیت ارزشها و مبانی اخلاقی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی پزشکی - تدوین کندهای اخلاقی حرفه‌ای در حوزه‌های آموزش، پژوهش، درمان، و امور اداری - استقرار نظام بسایس رعایت استانداردهای اخلاقی حرفه‌ای در حوزه‌های آموزش، پژوهش، درمان، و امور اداری

الزامات

- برقراری معافیت عوارض شهرداری ها در مورد طرح های تملک دارایی های سرمایه ای مربوط به واحد های آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش ، دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ، مراکز پژوهشی و پارک های علم و فناوری
- ادغام ساختار و بودجه مؤسسات آموزش عالی دولتی و یا واگذاری به بخش غیر دولتی، با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- برقراری ساز و کارهای تشویقی برای ادغام مؤسسات آموزش عالی غیر دولتی
- تهیه برنامه آمایش سرزمینی آموزش عالی باهدف تعیین و انتساب مأموریت های محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی برای دانشگاه های کشور با توجه به ظرفیت های منطقه ای دانشگاه های مرزی و توجه به محوریت دانشگاه های برتر کشور
- تأمین بخشی از هزینه های تحصیلی دانشجویان شهریه پرداز و امور رفاهی و پژوهشی دانشجویان دانشگاه های کشور بر مبنای ایجاد فضای رقابتی به صورت تسهیلات و وام
- تعیین و ابلاغ مأموریت کلیه مؤسسات آموزش عالی اعم از مؤسسات دولتی و غیردولتی و تعیین سقف سطوح آموزشی متناسب با مأموریت محوله
- تهیه آئین نامه اجرایی کارگروه اجرایی توسعه دیپلماسی علمی به پیشنهاد مشترک وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با هماهنگی سایر دستگاه های مندرج در این بند حداکثر تا پایان سال اول برنامه برای تصویب در هیات وزیران
- ایجاد یک خط اعتباری از محل اعتبارات سیستم بانکی برای فاینانس شهریه دانشجویان بین المللی کشورهای هدف
- تهیه آیین نامه اجرایی مربوط به برگزاری آزمون صلاحیت تخصصی تا پایان سال اول برنامه ششم توسعه، به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور برای تصویب در هیات وزیران
- تهیه آیین نامه اجرایی برای بازنگری، طراحی و اجرای دوره های کارآموزی و کارورزی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تا پایان سال اول برنامه برای تصویب در هیات وزیران

منابع مورد نیاز تحقق اهداف کمی

بر اساس برآوردهای انجام شده بر اساس تعداد دانشجویان بر حسب سطح بندی دانشگاه ها و سطوح تحصیلی در سال ۱۳۹۴ و برآورد اعتبار مورد نیاز در برنامه های آموزشی و سایر برنامه های آن برای اعتبارات با ماهیت هزینه ای و پیش بینی های انجام شده برای اعتبارات با ماهیت تملک دارایی های سرمایه ای و درآمدهای اختصاصی، کل منابع مورد نیاز بخش آموزش عالی در طول برنامه ششم توسعه ۹۱۲۳۷۶.۳ میلیارد ریال برآورد می شود. از این مقدار ۵۸۲۰۷۱.۱ میلیارد ریال آن به اعتبارات هزینه ای، ۱۱۹۷۴۵.۲ میلیارد ریال آن به اعتبارات با ماهیت تملک دارایی های سرمایه ای (شامل صندوق توسعه ملی) و ۲۱۰۵۶۰ میلیارد ریال آن از محل درآمدهای اختصاصی تامین می شود. توزیع اعتبارات مورد نیاز این بخش از محل منابع عمومی و درآمد اختصاصی به تفکیک سال های برنامه ششم توسعه در جداول ۵ و ۶ آمده است.

منابع مالی مورد نیاز تحقق اهداف کمی از محل درآمد های عمومی

(میلیاردریال)

هدف کمی	از محل درآمدهای عمومی				
	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
افزایش نرخ ناخالص نیت نام به ۵۳ درصد	۱۱۱۳۸۰	۱۱۸۹۱۷.۵	۱۳۶۲۳۱.۵	۱۵۶۱۶۶.۸	۱۷۹۱۲۰.۵
اعتبارات هزینه ای	۸۶۳۳۰.۲	۹۹۲۷۹.۷	۱۱۴۱۷۱.۷	۱۳۱۲۹۷.۴	۱۵۰۹۹۲.۰
جمع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای	۲۵۰۴۹.۸	۱۹۶۳۷.۸	۲۲۰۵۹.۸	۲۴۸۶۹.۴	۲۸۱۲۸.۵
اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای	۱۳۰۴۹.۸	۱۵۱۳۷.۸	۱۷۵۵۹.۸	۲۰۲۶۹.۴	۲۳۶۲۸.۵
برداشت از صندوق توسعه ملی بابت تجهیزات (معادل ریالی)	۱۲۰۰۰	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۴۵۰۰	۴۵۰۰
جمع					

شیوه تامین منابع مالی مورد نیاز تحقق اهداف کمی در برنامه ششم

(میلیاد ریال)

ردیف	هدف کمی	از محل درآمد اختصاصی	از محل منابع داخلی شرکت های دولتی	از محل تسهیلات بانکی	سندفوق بومیه ملی	منابع مالی خارجی								
						سرمایه کلاری مستقیم خارجی	فنانسی خارجی و بانکی	سنگو زرگی	پروژه های مشترکی	بازار سرمایه	سنگو اسلامی جهانی	سرمایه کلاری بانکی غیر دولتی	از محل سایر منابع	کل منابع مورد نیاز
۱	افزایش نرخ ناخالص ثبت نام به ۵۴ درصد	۳۱۰۵۶۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۰۰۰۰۰	

